

„Soča“ izhaja vsak petek in velja za pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 1.50
Pol leta 2.00
Četrť leta 1.50

Pri oznanih in pri tiskanih listih se plačuje za navadno tistopisno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici v tobakarnici v gosposki ulici blizu „treh kron“, in na starem trgu. — V Trstu v tobakarnici „Via della caserma 3“.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soča“ v Gorici v Hilarijanski tiskarni, na obeh pa opravništvu „Soča“ na Korošnji v Stični na hiši št. 10 II. nadst.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina znižuje, ako se oglase pri uredništvu.

O narodnjakih in voditeljih slovenskih.

Predobro je znan značaj Slovanov, sebičen, pohlepen za nedopuščenim dobičkom, poleg tega pa tudi stiskav in skop.

Irredentovec Cuder.

I.

Ko je irredentovski izdajalec Cuder premišljeno izpodkopaval hrvaške občine po Istri, gledal je najbolj na to, kakó bi spravil slovanske narodnjake v denarne stiske, in se je opiral na obči slovanski značaj, vsled kterega Slovan ne pozna požrtvovalnosti za narodno stvar. Od druge strani slišimo le prepogostoma v domačem taborju pritožbe, da narodnjaki naši so premlačni. Pravijo, da mrtvost zlasti na slovenskem Primorskem prihaja od tod, ker imamo v občeh premalo narodnjakov in premalo pravih voditeljev. Taki glasovi in take pritožbe človeka pretresejo in nagibajo do premišljevanja. Ker je od pravega narodnjakstva in voditeljstva toliko odvisno, vredno je, si stvar razložiti in kolikor mogoče pojasniti, da občeh bolezen izpoznamo in najdemo tudi primerna zdravila za njo.

Narodnjaki v pravem pomenu se potegujejo za narodne pravice in pospešujejo vsestransko narodno stvar. Narodni voditelji pa kažejo pot, kakó naj se narodnjaki obnašajo v mišljenju in dejanju. Kjer pravih voditeljev ni, jo zagazijo le preleško najboljši narodnjaki.

Slovenci so toliko srečni, da imajo skoro v vseh pokrajinah več ali manj dobrih vodnikov. Samo Koroška je zdaj takó rekoč brez političnega pastirja, ker par moči je zarad starosti opešalo.

Vendar pa je velik razloček tudi med pravimi voditelji gledé na zunanje kretanje. Eni so namreč samo po mislih in čustvu pravi narodnjaki; ali veliko jih je med njimi, ki preveč križem roke drže. Svoje dobre misli in neomadeževana čustva skrivajo samo za se ali po največ še za kakega prijatelja; drugi zunanji svet pa ne izve nič o njih, in njih sposobnost za vodstvo narodovo ostane na veke brez vsakega sadu. Taki narodnjaki bi bili ob priliki voditelji, v svoji mlačnosti pa še toliko ne koristijo narodu, kolikor poštena kmečka duša pogostoma koristi svoji in bližnjim soseskam.

Med pravimi, pa tudi energičnimi voditelji slovenskimi nahajaš pa tudi take, ki ravno zarad lastne zavesti in moči preveč sebi zaupajo, bi radi sami vse omogli, in vsled tega pozabijo vstvariti ali organizirati pravih, takó rekoč podrejenih pomočnikov. Oni bi bili primerjati škofom brez občinskih pastirjev. Ravno cerkev ostane večno veljaven tipičen zgled, kakó je treba vrediti tudi politično delovanje, da se razširi in vedno pomlaja z novimi in vsestranskimi močmi. Energični voditelji brez takih nagledov škodujejo narodu več, nego mu koristijo z vsemi svojimi napetimi in izdatnimi močmi, ker ostane narod neveden in nezaveden, takó da naposled velikega, pa osamljenega voditelja še razumé ne.

Med voditelji imamo Slovenci tudi takih, ki z razumom dobajajo najzreleše naše vodnike; ali oni živé v kakoršnih si bodi razmerah, da ne kažejo pravega značaja in narodnjakstva. Zarad sebičnosti z največ zavestjo narod zasukavajo in tudi direktno zapeljujejo, kedar koli se jim kaže lasten dobiček. Le malo je takih, ki se vpenjajo do voditeljstva z apriorno hudobno voljo; većinoma so oni predvidni in se morajo zarad lastnega kruha ozirati in uklanjati na toliko strani, da ne delujejo skoro nikdar po lastnem prepričanju, kakor bi želeli koristiti narodu. Taki so sebi v nesrečo, ker so sami seboj razdvojeni, in narod ni nikdar varen, da ga ne opeharijo.

Izvrstni narodnjaki so se vzgojili tudi v tihih zakonitih slovenskih uradnikih. Ko bi jim bila osoda podelila obilega kruha na lastnih tleh, bili bi ti mnogoteri zlati značaji zlata vredni tudi za narod. Takó pa se morajo tiščati pri kraji, in narodu še za življenja zamirajo brez koristi in brez vsakega zunanjega vspeha. Ti uradniki pozasajo razmere naših nasprotnikov bolj, kot vsak avdivisen in najiskrenejši narod-

njak, ker živé in delujejo večidel svojega življenja v pisarnah, kjer kujejo tujci in naši nasprotniki nam sovražne sklepe in odloke. Ali bojé se zarad popolne odvisnosti pogostoma brez potrebe najnedolžniše izjave. Še dobri so in, rekli bi, nekako pogumni, ako se predrznejo kako izustiti svojim najzaupnišim prijateljem; večjih želé celo kako izustiti zlasti onim, o kterih vedó, da so pogumnejši v javnem postopanju ali vsaj s časnikarskim peresom. Ako pa ne zasledé hrbtišča, na ktero bi naložili obtežno breme, ostanejo najimenitniše skrivnosti za narod večno tajne in brez vsakega prida.

Med poluomikanci so nekteri dobre volje in ne samo iz pohlepnosti zares vneti za narodno delovanje. Lahko jih pregovoríš in navdušíš za najsvetejše narodove dobičke. Oni ti vspamené in hočejo narobni svet na Slovenskem kar na mah preobrtni in postaviti na pravo plat. Ali po zakonu naglokrvnikov se ti enako hitro ohladé, in narobni svet pokaže zopet svoje narobno lice. To pa še ni prehudo; najhujše od take strani se zgodi narodu tedaj, kedar pridejo ti naglokrvni narodnjaki v dotiko z našimi nasprotniki, ki jih enako naglo pregovoré za nasprotna načela, za ktera potem poleg in v sredi naših nasprotnikov koračijo in tudi razsajajo. Polovičarstvo je tudi v politiki Slovincem samo v nesrečo.

Med raznimi odvisnimi in neodvisnimi narodnjaki iščejo nekteri toliko samo vrhunec časti, da delajo samo za njo, in ako je ne dosežejo v polni meri, popusté vse, za kar so se dozdej potegovali, in ker gospoduje nad njimi dotična zavist, tirajo še druge za seboj. Taki potem narodu toliko več škodujejo, kolikor so se javno više povspeli, in kolikor več podložnikov imajo pod svojo oblastjo. Od te strani se nam vzredé ne redkokrat hudi renegate, ali pa snujejo s svojimi podrejenimi pristaši nasprotno, narodu nikakor ne koristne stranke. Tudi razdirajo obstoječa društva in bi radi omajali dozdej veljavna načela — vse zarad sebične, črne zavisti.

Narod zapeljujejo tudi taki voditelji, ki skrbé sicer za materijalne, morda samo lokalne koristi, ktere pa potem povzdigujejo nad najvišje svetinje in duševne dobičke narodove. Vsled materijalnih koristi narod slepé in ga porablja za prodajanje političnih pravic. Na Primorskem so slovenski župani še letos prodajali se ustavovercem in našim političnim nasprotnikom, češ da jim je došla od take strani podpora za ceste itd. Ko bi bile take podpore tudi resnične in izdatne, so krivo ocenjene, ker so zares leča, za ktero se oddajajo najdraži naši zakladi. Župani in starešine, ki se dajo takó zapeljati, so silno škodljivi vodniki soseskam, dasi tedaj v majhnih krogih.

Mnogi bi bili dobri vodniki, pa njih obzorje je preozko; ne vidijo daleč, in jo vsled tega sami zabredejo v probujevanju drugih.

Drugim obsežnega pogleda v daljavo ni odrekati; ali premalo so jim znani več in manjši faktorji, ki delujejo v sedanjosti med nami, še bolj pa med sosednimi narodi; in še menj so jim znane one moči, ktere delajo na večje spremembe v prihodnosti, vsled kterih po zakonih verjetnosti tudi narod slov. zado bi takó ali takó stalniše položje, določniše meato v mednarodnih razmerah in v politični konstelaciji. Nejasnost in negotovost jim potem omami vso dobro voljo in krepost in enerzijo za odločno delovanje in postopanje, za kakoršno so po naravi in vzgoji sposobni. Njih mlačnost se le prerada oprime obližja, v kterem se gibljejo.

Še drugi se naslanjajo samo na vlado, in po njih mislih je samo vlada kriva, da ne napredujemo. V tem izgovarjanju je mnogo resnice, ali prekrite je v njem tudi mnogo lenobe in tudi — nesposobnosti. Vlada načelno ne zabranjuje snovati kmetijskih in obrtniških društev in šol. Vlada ne dela zaprek osnovanju denarnih zavodov za naše kmečke potrebe; kakor se vidi, mora n. pr. na Kranjskem vlada sama spodbujati za snovanje posojilnic, kakoršnih ne nahajamo dozdej ne na Kranjskem, še manj pa na Primorskem. Vlada ne brani slovenskim sinovom, da postanejo obrtniki in kupci po trgih in mestih, invendar ni vodnikov, ki bi podpirali narodno obrtnijo in kupčijo. Kjer

je kaj prirodnih moči za mline, tovarne ali kaj položja za vgođen promet, zaporedoma vse tujci vzamejo in bogaté s slovenskimi pridelki in izdelki. Nikdor izmed Slovencev ne čuti sposobnosti, da bi agitoval za slovenske delavce, podjetnike, da bi vodil primereno osuovanje domačih obrtniških in kupčijskih društev in domačih skupnih podjetij. Premalo vodnikov imamo, ki bi bili zmožni za direktno pomnoževanje in pospeševanje narodnega blagostanja.

Našteli nismo in nismo hoteli naštetí vseh vrst voditeljev, kteri vstvarjajo take narodnjake po duhu in delovanju, kakoršni so pastirji. Ni nam do dovršenega naštevanja, na mnogo strani pa vtegnemo razsoditi tudi iz teh ne strogo razdeljenih kategorij našega voditeljstva, kje tiče pomanjkljivosti in napake v vodstvu. Poleg vseh pogreškov in pregreškov pa vlada ne samo na Primorskem, ampak po vsem Slovenskem, ako ne mrtvost, pa poprečna mlačnost, in navdušenost in zahipno vspamenjenje je povsod samo izjemno in ne stalno in redno. Iz te občeh mlačnosti izvira tudi zanikernost v podpiranju domačih zavodov in delavnih ali zmožnih moči, s kratka zanemarjenost vseh pravih in za sedanjí razvoj našega naroda primernih kulturnih pomočkov. Vsled te mlačnosti je utegnil tudi veliki izdajalec in prodajalec slovanskega istrskega naroda sklepati, da naš značaj ni sposoben, da bi se zamemarjeni slovanski narod probudil k lastni zavesti; prebrisani garibaldijanec je takoj zapazil, da narod slovanski se da zatreti, samo zato, ker narodnjakstvo in voditeljstvo spi in nikakor ne segne v žep za narodno agitovanje. Ako bi bili sklepi Cudrovi resnični, potem je Slovanom kjer si bodi bodočnost za večno prestrižena. Mi hočemo toraj v prihoduje pogledati na dno ne samo onim sklepom, ampak obćim vzrokom, da je slovensko narodnjakstvo in voditeljstvo na mnogo strani tako, kakoršno bi ne imelo biti nikdar.

Dopisi.

Iz goriške okolice, 16. avg. (Izv. dop.) Pred nekoliko leti so se na več krajih stare, premajhne cerkve popravljale, razširjale, kjer je bila moč, tudi nove zidale. Sedaj se ljudje enacega dela redkeje lotijo zavoljo prevelikega uboštva, akoravno bi bila tu pa tam živa potreba prostorneje cerkve. Vendar ni samo uboštvo temu krivo, ampak tudi nekterih gorečnost, ktera se kaže le na njih jeziku, ne vidi pa v njih delih. Res vnet duhoven, precej ko pride v ktero občino v službo, pregleda pomanjkljivosti svoje cerkve in se začne posvetovati z obč. zastopniki, kaj se pri cerkvi popraviti, preurediti ali kaj storiti in kje pomoči iskati, ako bi bilo treba novo zidati. Njemu gre prvemu svete dajati, ljudstvo k delu spodbujati, vse se vé da z največim premislekom, dela samega pa naj nikdar ne vodi, ker duhoven je študiral teologijo, duhovske reči, ne pa arhitekture, *) kako se ima zidati; za to so drugi učeni in tudi postavljeni. Cerkev ni kakor moda ali šega za teden ali mesec, stati mora za več rodov in več stoletij, ona ni majhno podvzetje, ampak veliko in zato tudi z velikimi stroški zjedinjeno. mora se toraj prav narediti, drugače je groh in škoda za zavrženi denar.

V goriški okolici je videti več predelanih in tudi novih cerkvá. V zgornji in spodnji Vrtojbi so cerkve popolno predelane, so tudi še precej lepe, toda ena kot druga ne na prostoru. Prva pa ima vrhu tega še ta velik pogrešek, da je s fasado obrnena v polje preč od vasi, hrbet pa kaže ljudem. Vrtojbičani so se temu zeló ustavljali, pa kaj vem, kdo jih je konečno prisilil privoliti, da se cerkev tako in ne drugače zida, menda taki možje, ki so se učili vse kaj družega, in ki gledé stavb toliko razumé, kakor zajec na boben. Toda kar je storjeno, je storjeno, je rekel nekdo.

V Mirnu na gradu je r. g. župnik tudi po svo-

*) Izjeme pa imamo tudi tu, in na Goriškem se je par duhovnov na to stran že obneslo dejanstveno. Ur.

jej glavi zidal cerkev, ktera bi pristovala bolj za kakšno mesto. Čemu tako velikansko delo, ktero pa še sedaj ni in tudi še ne bo končano, ali ne bi bila zadostovala manjša cerkev, ktera bi bila gotovo že davno dodelana? Tudi tega ni razumeti čemu se na Gradu zraven imenovane nove cerkve trpi še prejšnja stara. Bode-li laže vzdrževati obe, ako še ene ni mogoče dodelati in jo spodobno olépsati? Po mojem in vsacega mnenji je stara cerkev na Gradu brezpotrebna in v škodo novi.

Nekje drugod so tudi predelovali cerkev, širili so jo. Razširjena pa je bila širja kot daljša, tedaj jo je trebalo še zdaljšati. Tudi to se je zgodilo. Primanjalo je pa denarja pri zvišanji novega dela, zato so morali oni mojstri—skaziga narediti ob obeh straneh cerkve nizke lope, dobre za mlajenje ajle, staro stroho pa nosijo oboki na stebrih. Ker delo ni bilo postavno začeto, menda še sedaj ni rešena stvar, kdo ima plačati stroške.

Enako bi se znalo še komu prigoditi, ker nekterim res nočejo iti v glavo postave, po katerih se ima pri zidanji cerkvá ali farovžev postopati. Kdor jih nima, mu jih da Paternolli prav rad po 60 kr. Tudi škofija bi smela take ljudi na postavo zavrnuti, da ne bi kakor sami od sebe zidali, česar ne razumé.

Iz Bovškega, 33. številka „Soče“ ne molči še o trentarski slovesnosti. G. dopisnik se tako neopravičeno zaletuje v zadnji dopis, da moram misliti, da oni gospod ali ni prav umel dopisa, ali ga noče prav umeti! Namen dopisa pa gotovo ni ugani, drugoče bi bil ali molčal, ali pa mi še pomagal.—

Moja poročila, da so neresnična? — Gospod dopisnik bi rad dvema gospodarjema prav služil, to je nemčurstvu in narodnjaštvu, kar pa prav dobro vé, da ne gre — po značajni, vestni poti. Kdor se s smolo igra, se osmoli. Žalibože, da je ravno na Bovškem veliko tacih narodnjakov, ki se uklanjajo na levo in na desno, kakor kaže bolje. Odkar smo izgubili čast. g. vrlega dekana Kobala, gre vse nekake rakovo pot. Največa napaka naših polunardnjakov je ta, da govoré: „Bo uže bolje, pa le počasi.“ — G. dopisnik tudi noče vedeti, kaj je Schuetzenbund med Slovenci. On še vedno misli, da je to neka nedolžna igrača. Svet sodi pa to drugače, kakor gospod „schütz et narodnjak“. Ravna pot — najkrajša pot, a ne vedno najboljša. Gospod Sočan se boji kratke, pa trjujev poti, on hodi raje dolgo in gladko pot. On čaka primernejšega časa, misli, da mu bodo pečeni golobje v grlo leteli. —

Zakaj bi se domačini tujcem uklanjali? — Je li pa tako postopanje opravičeno? naj sodi svet.

Ker nočem v lastnem taberu preprirov netiti, in tudi tacega namena nisem imel nikdar, zato bom soskemu gospodu na vse ugovore molčal; toliko lahko svet sodi, da je moje postopanje popolnoma opravičeno.

Radi laži pa, katere mi soški g. dopisnik očita, sem prav lahke vesti.*)

Politični pregled.

Cesar se je povrnil, povsod navdašeno sprejeman, s potovanja po Predarlberškem, Tirolskem in Saricburškem v Išel, kjer ostane, dokler bo bivanje na deželi ugodno.

Ustavoverci se jezé, da se je cesar zadovoljen povrnil s potovanja, ker dobro vedó, da se sedanja vlada po takih dokazih še bolj utrjuje.

Cesar je rekel grofu Wolkensteinu, da naj iščejo pol. vodniki bolj to, kar edini, kot pa kar razdružuje. Cesar je stalen.

Dr. Herbst je sklical v Tešiu in Bensen te dni svoje volilce. Govoril je na obeh krajih eno in isto v dolgih govorih. Novega ni povedal ničesar, kakor v obče produktiven nikdar ni bil v novih idejah. Povdarjal je, da je pravi Nemeč in Avstrijan, in je trdil, kakor da bi bila nemška levica popolnem edina, in da se je utrdila v edinosti zlasti zadnjih dveh let. Večidel njegovih govorov pa je razpravljaj gospodarsko politiko; poviševal je zasluge (?) ustavovercev na to stran, zmanjševal pa sposobnost desnice. Rekel je, da v materijalnih pogledih naj hodi vsak poslanec politiko svojih volilcev. Lisjak je tukaj nizko obsedel in usekal svoje pristaše, ki povzdigujejo z besedo državne interese nad vse. Mi pa mislimo, da se je hotel s tem samo opravičiti, ker je glasoval za glavno vsoto zemljiškega davka v drž. zboru, v nasprotju z nepemskim delom levice! Povejmo

*) Mi današnjega g. dopisnika poznamo ne samo iz teh zadnjih dopisov. Povedal je, kar je čutil vsak, in kar je bilo treba. Zato raj sklep debate na to stran] Ur.

še, da je bilo samo kakih 30 volilcev navzočnih pri njegovih govorih, žurnalistov pa 21! Zato bodo proslavljali zastarelega nepobojsljivega levčarja.

Iz Reke je šlo veliko lahonov in njih tovaršic v Pešt, kjer so jih Magjari demonstrativno sprejeli. Lahoni so šli po zahvalo, da pomagajo Hrvaté zatirati in Reko Magjarom pe sili priklepati. Italijan je jud v kuptiji in proti Slovanu.

Čudno je, da bi zdaj Magjari radi tudi formalno prilepili Bosno Avstriji. Ob okupaciji pa so bili temu največi nasprotniki, vse iz ljubezni do Turkov, ktere so kot krvne brate proslavljali ob rusko-turški vojski. Tudi Magjarom se je naglo kri ohladila do Turkov.

V Dalmaciji je v Drnišu irredentovec in dopisnik v „Avventure“ Šupuk Paškin zaklal dva vria narodnjaka, katerih eden, dr. M. Grubešič je umrl drugi dan. Irredentovci gladijo laškemu kralju pot za avstrijsko zvezo!

Na Hrvaškem se utrjuje neodvisna narodna stranka, kakor se je razvidelo tudi iz zagrebških mestnih volitev. Vlada se boji, da bi ne zmagala ta stranka tudi ob volitvah za dež. zbor, ki se bodo vršile za en mesec. Zato pa neusmiljeno preganja pristaše narodne stranke. Pol. listi, kakor „Obzor“, se konfiskujejo vsak teden po večkrat, in ti listi ne smejo ziniti pravične sodbe, ki bi ne ugajala vladi. Vlada je začela preganjati uradnike in celó vseučiliške profesorje, ki so govorili v zmislu neodvisne stranke. Daleč so prisli tudi na Hrvaškem v kratkem času. Med hrvaškimi politikami so nekteri pa tudi preoholi, mi jim ne želimo hudega. Ali grenka skušnja naj bi tudi te prenapetnike spametila, da bi ne gledali zaničljivo na vse, kar ni strogo Hrvaškega. Žalostno je, da se Hrvatje in Srbi še zdaj gledajo kakor pes in mačka. Kakor smo privatno izvedeli, v Belgradu ni enega hrvaškega lista, iz vse druge Evrope pa jih ne pogrešaš. Ali ni to največa separatistnost?

Dozdanja mrznja med tema po jeziku in legi najbližima sosedoma se še poveča, ako bodo avstrijski Srbi zahtevali enakopravnost za svoj jezik v cirilici za urade, šole itd. povsod tam, kjer v Hrvaški prebivajo Srbi, da si srbske zahteve niso neopravičene. Iz vsega je razvidno, da politika je sebična tudi med krvnimi brati.

Črnogorski knez je dovolil katoličanom cerkveno enakopravnost in svobodo. V Baru se postavi katolišk škof. Biskup Strosmajer je v vsem tem bil posrednik.

Bismark je že prišel iz Kissingena v Berlin.

Italija hoče po vsej sili postati zaveznica Avstriji. Prej ko ne obiše zares laški kralj našega cesarja.

Turčija vedno odnaša izročitev ozemlja, ktero je odločeno Grkom.

Gambetta je v Belleville-u govoril, da se bodo Francozi še maščevali nad Nemeč. Bismarkovi listi pa tudi ne molcé na to. Gambetta govori takó, kakor narod želi, delal bo pa drugače, ako postane predsednik republike.

Domače stvari.

Vabilo. Vabim vse p. n. gg. volilce, župane, podžupane č. duhovne in učitelje, posestnike itd. glavarških okrajev Tolminskega, Goriškega in Sežanskega k javnemu zboru dne 21. tek. mesecu avgusta ob 11. uri predpoludne v Gorico v dvorano slovenske čitalnice, od njenega sl. odbora blagovoljno v ta namen pripušćeno, da položim račun svojega delovanja kot poslanec državnega zbora in poizvem nadaljnje želje svojih p. n. gg. volilcev.

V Gorici, dne 2. avgusta 1881.

Z odličnim spoštovanjem
Dr. JOSIP TONKLI.

„Izlet,“ katerega je imela napraviti goriška čitalnica s svojo podružnico v nedeljo [21 t. m. v spomin rojstva Nj. Vel. presvet. cesarja, v Šempetru, je iz posebnih vzrokov odložen na drug dan ki se bo o svojem času objavil.

G. Berbuč, naš rojak, dozdam prof. na pazinski

gimnaziji, pride na višo realko goriško. Na njegovo mesto odide g. Comparé, dozdam suplent na goriški realki.

Na slov. oddelku deželne kmet. šole v Gorici se bodo vršile preskušnje učencev za drugo polulete dne 24. avg. t. l. in to: Predpoludne od 8. do 12. ure iz teoretičnih predmetov v šoli pri sv. Roku in popoldne od 4. do 6. ure iz praktičnih predmetov na posestvu poleg starega pokopališća. K tem preskušujam vabi vodstvo najvljudnejše vse gospode prijatelje napredka, posebno gospode posestnike vodstvo šolino.

Na deželni kmetijski šoli v Gorici se začne nov tečaj teoretično-praktičnega poučevanja dne 15. septembra t. k. leta.

Kot gojenci sprejmó se v slovenski oddelek: a.) mladenčji, kateri so dosegli 15. leto; b.) znajo zadostno brati in pisati, kar se dokaže po sprejemni preskušnji; c.) so krepke postave in izkažejo dobro нравno vedenje.

Za vsak oddelek, italijanski in slovenski, je odločeno 8 stipendijev po 100 gl., ki se podelé sinovom poljedelcev.

Gojenci se deleže vseh del na kmetiji in v drugem letu se morajo vaditi tudi v oskrbniških opravilih. Ročna dela se odškodujejo z nagrado v denarji, katera se odmeri s posebnim ozirom na vrednost storjenega dela.

Prošnje za sprejem s potrebnimi dokazi naj se izročé vodstvu dotičnega šolskega oddelka vsaj do 7. septembra tek. leta.

Veteransko društvo za pokneženo grofijo Goriško in Gradiško priredi 21. avgusta, v nedeljo, patrijotisko slovesnost v Gradiški, da proslavi rojstni god Njegovega Veličanstva, presvitlega cesarja in obhaja ob enem rojstni dan prevzvišenega cesarjeviča nadvojvode Rudolfa. K tej slavnosti, katera se udeleži tudi I. tržaško vojaško-veteransko društvo, vabijo se prav vljudno vsi p. n. društveni udje, dobrotniki, podpiratelji in prijatelji.

Slavnostni spored: 1. Sprejem Tržaškega vojaško-veteranskega društva na kolodvoru v Zdravšini ob 7. in pol uri zjutraj. 2. Prihod v mesto. 3. Odda se zastava. 4. Razvrstitev na slavnostnem prostoru (Mercaduzzo), kjer bo sv. maša pod milim nebom; ob pol 10. uri predp. 5. Sprejem dostojanstvenikov in p. n. gostov. 6. Sprejem prečastitega pontifikanta in častite duhovščine. 7. Vojaško mašo bere prečast. gospod stolni prošt Evgenij dr. Valussi, društveni častni ud, ob 10. uri slavnostna pridiga, „Tedeum“, pontifikalni blagoslov. 8. Govor društvenega predsednika. 9. Vojaško-veteranski oddelki se razvrsté na planoti. 10. Pregled tem razpostavljenih vojaško-veteranskih oddelkov. 11. Deliovanje. 12. Počitek.—Po mogočnosti se priskrbi na prostoru „Mercaduzzo“, da bode kosilo na prostem. 13. Popoldne ob pol 5. ure začne se ljudska veselica; mestna godba Gradiška in Ajelska godba bodete svirali na planoti in na ljudskem vrtu.

V Šempetru je umrl kmet vsled krča, ki ga je zgrabil, ko je čistil stranišće.

Vojaške vaje. Vojaki goriškega mesta so šli razun 1 bataljona pešcev, v sredo z godbo vsi čez Kanal proti Kobalatu, kjer se združijo za velike manovre z vojaškimi četami, ki pridejo s Koroškega.

Grgarjem je cesar podelil za cerkev iz svojega žepa 300 gl. podpore.

Za rojstveni dan cesarjev šla je predvečer goriška mestna godba po mestu. Spremljali so jo z bakljami ognjegasilci. Na rojstni dan pa je imel nadškof sam v prestolni cerkvi pontifikalno mašo, h kateri je prišlo vsakovrstnih dostojanstvenikov in mnogo gospode in ljudstva. Na uradnih hišah so bile zastave razobešene.

Dežja smo dobili dovolj za dalj časa. Posebno je lil v nedeljo in v sredo po noči.

Dr. Tušar, veteran goriške gimnazije, gre v pokoj in bo bival v Gorici. Služil je kot prof. v Ljubljani, Požunu, Zagrebu in od 1861. l. v Gorici. Učencem ostane gotovo nepozabljiv, pristavlja po pravici g. dop. „Nov.“

G. Jož. Kumar, vikar v Brestovici, dobil je od cesarja zlati zaslužni križ.

Za Komensko štirirazredno ljudsko šolo je izšlo tiskano poročilo, katero je sestavil g. nadučitelj Ant. Leban. Poslednji je postavil na čelo kratak sestavek „o šolski bukvarnici“, v katerem razklada in povdarja korist takih bukvarnic. Samo po takih dobé učenci najlepšo in najlažo priliko, da si po izposojenih knjigah koristne nauke dopolnjujejo; zato priporoča pisec da bi rodoljubje radodarno podpirali šolske bukvarnice s podučnimi in primernimi knjizicami in knjigami.—

Na Komenski štirirazrednici je bilo konec leta 162 učencev in 142 učenk, med kterimi je bilo 21 prav pridnih in 66 pridnih učencev, učenk pa 18 prav

pridnih in 85 pridnih. Slabo se je učilo 21 učencev in 24 učenk. Nemščina je bila v III. in IV. razredu obligaten predmet.

Vsa škoda po toči storjena v mariborskem, ptujskem, brežiškem in celjskem glavarstvu je ocenjena na 860.000 gl.

Svitli cesar je po toči poškodovanim darovali 8000 gl. Prošnje vložil in priporočil je naš blagi slovenski poslanec g. baron Goedel.

Iz Brd. *) Novo starešinstvo Šmartno Kojščen-ske županije bode praznovalo dne 18. t. m. rojstvo N. V. P. C. Franc Jožefa v farni cerkvi v Kojškem slov. svet. maša ob 10. uri, potem je javna seja v dvorani podžupana g. Franc Mariniča. Na dnevi r. pride prošnja do deželnega zbora za pomoč za novo cesto čez Gradec, prošnja do deželnega zbora, da bi se yvrstila cesta od Prevala skoz Vipolže in Kozano do Šmartna, kot skladovna, in več drugih potrebnih reči v pretres. Po končani seji skupen obed.

Županstvo je naznanilo tudi podpredsedniku veteranskega društva g. Jožef Čopiju, da se skup vdeležijo veterani te slovesnosti. En ud starešinstva.

Dež. šolski svet je sklenil, kakor slišimo na predlog dr. Tonkličja s 5 proti 2 glasovoma, da se naprosi ministerstvo, da se zopet proglasita na tukajšnjih srednjih šolah narodna jezika, t. j. slovenski za Slovence, laški za Lahe kot obligatna predmeta, kakor je to bilo pred 1878. Z veseljem danes objavljamo to vest.

Ptujski dr. Michelitsch je hotel osnovati „Deutsche Sekulverein“. Toda vladni komisar mu je njegovo besedovanje moral ustaviti in shod razpustiti. Nemškutarski dohtar je preveč drzno rovatil začel.

G. Levičnik, okrajni sodnik ptujski, je pozvan k ministerstvu na Dunaj. On je pravi narodnjak, in ne bo tudi na višem mestu Slovencev pozabil.

Koroško je zopet toča obiskala najhuje v Junski dolini okolo Pliberga.

Rudeče solnce in mesec sta bila videti pretekli teden, zlasti proti večeru, zbog čudno tenkih in gostih oblakov v Dvavski dolini.

Volkmerjevo svečanost priredijo slovenski dijaki 21. avgusta v Lotmerku. Leopold Volkmer, „veseli pesnik Slovenskih goric“, se je rodil 1753 in je umrl 1841. Po drugih je najlepše popisal njegovo življenje Slomšek v Drobničah 1853. Volkmer je, kakor kažejo stajerski rodoljubi, po času prvi znameniti pesnik slovenski, ne pa Vodnik, ki je 17 let mlajši. — Dijaški shod za to svečanost bo privabil gotovo tudi mnogo tržanov in kmetov slovenskih. Naj dijaške štajerske, ki so napravili za ta dan lep spored, posnemajo tudi drugod po Slovenskem.

V Železnikih so se udrli oblaki, ki so veliko škode povzročili pri rudnikih, hišah, cestah in mostovih.

Cesar sam je podelil 20.000 gold. za novo zidanje narodnega gledišča v Pragu. Ljudstvo se je nezrečno razveselilo tega daru.

Povodenj je preplula ljubljansko močvirje; voda je prodrla v hiše. Na Planini in v Logaškem je povodenj pokončala vso setev.

Kostanjevica na dolenskem Kranjskem je v sredo začela goreti. Od vseh strauj so šle brizgalnice na pomoč.

Iz Trsta. Zaupnice. Po časopisih se bere, da hodi nekdo po Istri za Depretisa podpis za neko zaupnico berait; slišal pa sem, da to delo je tudi sam opravljaj. Ni dolgo, kar je bil v Žavljah, kamor so bili vsi županje iz Dolinske in Miljske nadžupanije povabljeni. Vsepeh je bil neugoden.

Tako naš poročevalec. Iz tega je razvidno, da v Istri naši kmetje poznajo sedanje razmere na Primorskem, in da odločno odbijajo vse, kar bi utegnilo škodovati slovenski narodnosti. Istrske župane smo stavili ondan za vzgled županom na Goriškem, zlasti tudi kraškimi. Kaj pa ti delajo? Poslušajte, kaj nam piše od 16. t. m. na listnici od besede do besede slavno nabrežinsko županstvo:

„Slavno uredništvo! Uljudno molim slavno isto ponatisniti: nabrežinsko starešinstvo je v današnji seji Njih vzvišenosti, g. c. k. namestniku baronu pl. Pretis častno občanstvo podelilo. Z odličnim spoštovanjem udani J. Caharija.“

Kraški župani iz znanih vzrokov perhorekujajo „Sočo“ in se je kolikor toliko ogibljejo. Vendar pa sklepamo iz drugih fakt, da sl. nabrežinskemu županstvu ne more biti neznano stališče „Soče“ gledé na sedanjega trž. namestnika. Vidi se nam torej, kakor da bi nas hotelo nabrežinsko županstvo dražiti in zasmehovati, da nam je ono dopisuico poslalo. Slabo ste jo zadeli! Mi se nad Vami ne bomo več jezili. Kdor se hoče sam slepiti in zaslepiti, temu ne bomo mi več oči odpirali. Kar ste mogli narodu škodovati, ste že dosegli, in ena občina več ali manj nas več ne

*) Prepozno došlo, v večini pa še veljavno. Ur.

izvele iz blamaže, s katero ste na Primorskem slovenski narod oskrunili politično za dalj časa.

Da se slovenski otroci ponemčjujejo v enorazrednicah in dvorazrednicah, h katerim pripada tudi nabrežinska ljudska šola, se gospodje, občinski možje, zdaj uklanjate in blamujete, hoteli smo reči, zahvaljujete tam, kjer prejimate tako imenitne darove za Vaše otroke. Ti otroci vzrasejo kljubu ponemčevanju z večo zavestjo o vrednosti slovenske narodnosti, nego tiči v prithnji naših zaslepljenih slovenskih starešinstev. Isti otroci se vzbude do boljših pojmov o narodnosti, in očetov starešin ne bodo blagoslovljali v spominu, da so jih kar z letka prodajali tujstvu. To je naša tolažba, in obžalujemo samo občine, katerim tu pa tam domače zgodovinske liste črnijo sedanji občinski zastopniki.

Kar dostaje nabrežinskega županstva posebe, slišali smo, da je bilo isto na čelu tudi tedaj, ko se je šlo 27 kraških občin bar. Depretisu poklanjat v Trst in mu izkazovat posebno zaupanje. Slišali smo, da se je takrat odlikoval nabrežinski učitelj g. Hrovatin, ki je ob enem tajnik občinski. Slišali smo, da isti učitelj pride na boljšo službo v Sežano, in da se je zaradi tega uklanjal tržaški vladi. Ne vemo, koliko zaslug ima tudi za podelitev častnega občanstva, v današnji dopisnici naznanjenega. Morda za novo službo ni bil še dovolj storil, in da je bil dolžen izkazati še posebno plačilo za novi sedež. Prej ko ne se je potrudil, da je kot tajnik nabrežinske občine še zadnje priliko porabil in zagitovanjem odplačal, kar se z denarjem ne dá poravnati. Naj si je pa nabrežinsko starešinstvo in županstvo postopalo kolikor koli s a m o s t o j n o pri podeljevanji omeajene časti, g. Hrovatin ostane tudi za pozneje čase z nabrežinskim sedanjim starešinstvom združen v vrednem spominu Nabrežincev in slovenskega naroda. Upamo, da g. Hrovatina zaradi takó pridobljene slave ne bodo zavidali drugi slovenski učitelji na Primorskem.

Iz Šmarja poročajo „Sl. N.“: Utonil je 7. t. m. v valovih Vipave 14 leten deček. Kopal se jih je več kar jednega zgrabi vrtnec: ko vidi to druge, mu naglo plane na pomoč, pa vrtnec — pogumnega dečka ptegne na dno. Prvi rešil se je preteče smrti. Starsi, kakor tudi politične oblasti skrbeti bi morale, da se zabrani kopanje na nevarnih mestih.

Tabor v Ptui. Rodoljubi ptujski so sklenili dne 8. septembra sklicati v Ptui tabor, ki bode sklepal o znanih narodnih terjatvah in izrekel zdanji vladi zaupa je o njenem vsem narodom jednako pravičnem delovanji.

Poročilo pazinskega (Mitterburg) c. k. višega gimnazija ima na čelu ital. razpravo o ital. komediji v 15. stoletji od prof. Benedetti-ja in slavnostni govor ob cesarjevičevi poroki od vodje g. Franc pl. P. Hafner-ja. Učiteljskih moči je bilo 17. En učitelj je učil samo v pripravljavnici, ki se tedaj tukaj še nahaja.

Učencev je bilo začetkom leto 125, koncem pa 117; na pripravljavnici 34, koncem po 27. Po veri so vsi katoličani. Iz Pazna je vseh 40, iz Istre 84 in od drugod 23. Po narodnosti je prištetih Italijanom 92, Hrvatom 46, Slovencem so prištetih 4, Čehom 1 in Nemcem 4. Študentov je bilo 18, štipendiji so znašali 16455 gold. — Odliko jih je dobilo 21, prvi red 80, drugi 20 in tretji 3.

Uvetno (pogojno) obligatno se je poučevalo tudi italijanski in hrvaški. V. in VI. razred sta bila združena za hrvaščino za 5 učencev; ravno takó VII. in VIII. razred za 4 učence.

Prihodnje leto začne s 1. okt.

Na Koprskem gimnaziji bilo je začetkom leta 161, koncem pa 140 učencev; od teh je dobilo 21 spričevalo z odliko. Vsi so Italijanom prištetih, razun 5 Slovanov, 3 Grkov in 1 Nemca!

Kakor posnemijemo iz drugih listov (slovenski list ne sme pričakovati direktnega poročila od tega zavoda!), je v letošnjem poročilu razprava o Plavtovi h Menehmi h, in kakó sta ga posnemala Trisino in Firenzuola. Povedano je tudi, da se je napravilo malo semenišče (škofova hiša), in da se odpre s 1. pih. oktobrom. Kdor je bral letošnje polemike v trž. „Edinosti“ in L. „Eco del Litorale“, je spoznal, da ta novi zavod ni napravljen v prid istrskimi Slovanom. Pokazalo se je ob oni priliki, da tudi duhovniki se ne povzdignejo vselej nad narodnost, kedar je nepristransko skrbeti za duše raznih narodnostij.

Videli smo namreč, s kakó neodločnimi razlogi so dotični kanoniki zagovarjali poreškega škofa in od njega ustanovljeni novi zavod. Kak duh pa veje na koprskem gimnaziji. je čč. bralcem „Soče“ znano iz večkratnih ondotnih poročil, po katerih so si slovenski pripravniki in gimnazijalci v največem nasprotju vsled narodnosti in patriotizma.

Letno poročilo c. kr. višega gimnazija mariborske prinaša monografijo: Das Bahergebirge (I) od Franc Horaka. Učilo je poleg ravnatelja 20, učiteljev raznih vrst. Učencev je bilo 322, in sicer po narodnosti 163 nemških, 156 slovenskih, 3 srbski. Dobilo jih je 38 odliko, 201 enojko, 63 dvojko in 13 trojko; pouavljeni jih sme 41, med učiteljskimi imeni

ste samo 2 slovenski. Med 13 osmošolci in 3 privatisti jih je naredilo samo 8 izpit. Kolikor je videti iz teh podatkov ta gimnazij ne kaže najboljših vspehov.

Letno poročilo c. kr. višee realke mariborske prinaša na čelu 2. del razprave: „Beaumarchais — Figaro.“ Eine kultur- und literarhistorische Skizze v. Prof. Aug. Nemeček. Realke šteje 14 učnih moči, 92 učencev, med njimi 78 Nemcev (?) in 11 Slovencev. Kot učno knjigo za slovensčino so naznanili samo Janežičev Sprach und Übungsbuch.)

Kočevje napreduje. „Deutscher Schulverein“ ustanovi v Kočevji in sicer na mejah te „deželice“ 4 nemške šole, namreč v Maverlinu in Šeflerjih proti Črnomelju, na Smuku proti Hinjem, in v Grčaricah proti Dolenji vasi. Za to ustanovitev bodo imeli zaslug dr. Weitloff, znan kričar in hud nasprotnik Taaffejevi vladi, vodja kočevske gimnazije Knapp in nadzornik Linhart. Z Weitloffom je prišel celó nek doktor iz Berlina. Na Nemškem nabirajo denar, da bi nas schulvereinci s ponemčevanjem sposobili za Prusijo. Pa ti schulvereinci so zvitni in ne ponujajo podpore v dar, ampak samo proti dolžnim pisnom od strani dotičnih občin. Najprej mislijo terjati denar nazaj, ko bi se občine ne ponemčile, kakor edino nameravajo.

Trst po novem štetju je imel 31. dec. 1880 z okolico vred 141.740 prebivalcev, od teh 67.764 moškega spola. 3104 vojaki niso všteti. V 10 letih se je prebivalstvo pomnožilo za 18.642 duš ali 15 0/0. V trž. občino spada 67.622, v druge cisalajnske dežele 52.007, v Ogersko 1.916, v Bosno in Hercegovino 64, v laško kraljestvo 16.178, v druge države 3.953 duše. Pisati in brati jih zna 81.308, samo brati 5.260, ne brati in ne pisati 55.177.

Katoličanov je 133.923, pravoslavnih 1.406, evangeljskih 1.349, anglikanskih 264, judovj 4.678, drugoveverci 4, brezvercev s 16.

V mestu je prištetih Italijanom 88.773, Slovencev 26.035, Nemcem 4.698, drugim jezikom 125.

Zunanja okolica ima 22.111 prebivalcev, zgolj Slovencev. Veliko Slovencev je pa tudi v Trstu prištetih Italijanom. Povsem je soditi, da je Slovencev toliko, kolikor Italijanov.

Ob lastnem in drugem pridobitku živi 59.558 duš, brez lastnega zaslužka (v družinah itd.) 69.571, poslov 12.611.

Tržčani se vedno manjšajo, Slovenci pa dohajajo v večem številu. Pisati in brati jih zna več število v primeri z s prejšnjimi leti. Povsem se kaže, razmerje vgodno Slovencev; naj bi jih vodniki pravih in čistih značajev srečno vodili!

Gospa Angelina Kavčič, hči pok. rodoljuba Matija Doljaka, je umrla 18. t. m. v Solkanu. Pogreb bo jutre ob 4 pop.

Razne vesti,

Praško narodno novo gledišče je 13. t. m. zgorlo. Poslopje je bilo velikansko, krasno, zaradi umetnosti velike vrednosti; bilo je delo za katero je leta in leta ves češki narod znašel darove in žrtve. Ta hram modric bil je ravno doделan, in ves narod se je napravljajal za skupni praznik pri odprtji; pa je nemila osoda monumentalni spominek v malo urah uničila. Škode je za 1 milijon gold. Gledišče je bilo zavarovano samo za 400.000 gl. Velika žalost je obšla češki narod. Narod je v resnici jokal na razvalinah in pepelu hrama, kterega se je toliko veselil, in kterega je toliko upal. Vendar Čehi niso obupali. Takoj so sklenili zidati novo gledišče, temu enako, in takoj so začeli nabirati darove. Cesarjevič Rudolf je takó rekoč prvi podelil 5000 gl., mestni odbor je odločil 50.000 gl. Vsi stanovj, mesta, trgi in vasi se združujejo, dajejo in nabirajo darove za zidanje novega poslopja.

Casopisi so nabrali v malo dneh po 20 in še po več tisoč gl. Upajo, da novo gledišče bo v 1 letu gotovo. Tolažilno je to, da tudi pemski Nemci radodarni segajo v žep za podporo nesrečnih Čehov, in mnogo je upanja, da ta češka nesreča približa Čehi in Nemce do porazumljenja. Že zdaj pa je spoznati, da je ljudstvo nemško boljše, nego njegovi hujskajoči zastopniki. Bog daj, da bi iz nesreče vstala sreča!

Na Dunaji se je sredi mesta blizu sv. Štefana posula stara hiša s 4 nadstropji. Sreča velika, da ni šlo isti trenutek mnogo ljudi mimo. Vendar je enega ubilo, enega dijaka in eno ženico pa močno ranilo. Dunajski mestni očetje uganjajo visoko politiko; za varstvo prebivalcev se pa ne zmenijo.

Vabilo.

Ravnokar izšlo je tiskom nekoliko mojih četverospjevov in zborov pod naslovom: „Slovenska Jeka“, katere sem posvetil slavnemu gospodu dr. Janezu Bleiweisu, ljubljenu očetu slovenskega naroda. Na straneh velike osmerke je 19 četverospjevov in zborov

za moške in dva od njih tudi za ženske glasove in to v slovenskem, nekateri pa v hrvatskem in češkem jeziku. Vabim torej s tem prav uljudno vse č. g. rodoljube, podpiratelje in ljubitelje domače naše glasbene umetnosti, da me blagovolé z obilno naročbo na to delce podpirati in mi po možnosti po svojem kraju nabirajo naročnikov zanje. Cena zvezka je za naročnike 1 gld., ako se jim ima pa po pošti poslati prosto, 1 gld. 10 kr. Kasneje se bode delo prodajalo pri bukvarjih po 1 gld. 59 kr., ker se mora le-temu plačati za njih razpredavanje jako visoka provizija. Najmanj stroškov prizadene, ako se naroči s pošto doznako (postanweisung). Da pošiljam, kakor so mi nekateri č. g. naročniki pisali, delo s poštnim podvzetjem, jim prizadene to veliko večji stroške, ker stane potem zvezek blizu 1 gl. 30 kr., kar pa niti njim niti meni ni na korist. Razposlal bodem po tej poti delo onim naročnikom, kateri kljubu temu tako zahtevajo.

Naročila naj se blagovolé pošiljati z napisom: Fran Gerbič, skladatelj v Cirknici pri Rakeku.

Z odličnim spoštovanjem
FRAN GERBIČ, skladatelj.

Poslanica.

Vsem čast. gospodom, ki me dolže „Sočinim“ dopisnikom bovskih političnih razmer, povem javno, da enačih dopisov ni prejela še „Soča“ nikedar od mene, kar prosim, naj blagovoli slavno uredništvo *) tudi potrditi.

V Gorici, 15. avgusta 1881.

KRIST. BRATINA,
učitelj na Srpnici.

*) Uredništvo „Soča“ rado objavi, da v „poslanici“ omenjenih dopisov ni g. Krist. Bratina nikdar dopošiljal.

List. ured. g. dop. iz pod čavna! pride prih.

Dunajska borza.

	19 avgusta
Enotni drž. dolg v bankovcih	77 gl. 70 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	78 " 70 "
1lata renta	94 " 25 "
2860 drž. posojilo	131 " 75 "
Akcije narodne banke	836 " — "
Kreditne akcije	364 " — "
London	117 " 55 "
Srebro	— " — "
Napol.	9 " 34 "
C. kr. cekini	5 " 56 "
Državne marke	57 " 30 "

STAROSLAVNE ČUDOVITE KAPLJICE SV. ANTONA PADOVANSKEGA.

Po besedah sv. evangelija „pojdité učít ljudstvo in zdravit bolnike“ navdihnila je očeta Filipa iz frančiškanskega reda v trinajstem stoletji srečna misel, da je iz zdravilnih rastlin nabranih v jutrovnih deželah zložil preslavna te kapljice.

Potem ko je ozdravil uže na tisoče ljudi in nekompromitirano številu oseb pomagal, da so živele po sto let in čez, samo ker so uživale te kapljice, objavil je, iz česa da obstojé posvetivái jih sv. Antonu Padovanskemu „čudodelniku“.

To priprosto in naravno zdravilo je prava dohodejna pomoč in ni treba mnogih besedi, da se dokáže njihova čudovita moč. Če se le rabijo nekoliko dni, olajšajo in preženejo prav kmalu najtrdovrstnejše želodečne bolezni. Pray izvrstno vstrezajo zoper hemorojde, proti boleznim na jetrih in na vranici, proti črevesnim boleznim in proti glistam, pri ženskih mesečnih nadležnostih, zoper beli tok, božjast, zoper srčopok ter čistijo pokvarjeno kri. One ne preganjajo samo omenjenih bolezni, ampak nas obvarujejo tudi pred vsako boleznijo.

KAKO SE RABJO:

Kot preservativni pripomoček jemlje se po 20 do 30 kapljic na sladkorju zjutraj in zvečer; otrokom se daje pol toliko; pri zgoraj imenovanih boleznih pa po eno žličko zjutraj in eno zvečer in če so bolezni trdovratne, vsake tri ure eno žličko; otrokom se daje vselaj pol toliko in detetom po 5 do 10 kapljic 2 krat na dan.

Prodajajo se v vseh glavnih lekarnicah na svetu; za naročbe in pošiljave pa edino v lekarnici CRISTOFOLETTI V GORICI.

Ena steklenica stane 30 novcev.

Posestvo na prodaj.

V Kanalu se oddá v najem ali pa prodá od 11. novembra 1881 prav po ugodni ceni posestvo „Pečno“, veliko okoli 45 njiv, prav dobre zemlje, in je vse skup skoro en sam kos, ki obstaja iz njiv, vinogradov in pa gozdovja in z dvema kmečkima hišama, hlevom, kietjo itd.

Posestvo je veliko dovolj, da bi zadostovalo dvema kmetoma. Natanka poročila o tem se izvedó v Kanalu v Gorenji vasi št. 44.

Št. 343.

Razpis učit. služeb.

Po sklepu c. kr. okrajnega šolskega sveta se razpišejo v šolskem okraji tolminskem naslednje službe:

- 1) služba učitelja in voditelja dvorazrednice na Srpnici, III. vrste;
- 2) dve začasni službi učiteljev in voditeljev III. plačilne vrste, v okraji.

Dohodke teh služeb določuje postava 4. marca 1879.

Prosilci morajo svoje dokumentovane prošnje po postavni poti vložiti v 4 tednih pri podpisnem okrajnem šolskem svetu.

C. K. OKRAJNI ŠOLSKI SVET
v Tolminu 5. avg. 1881.

Št. 155/E

Oznanilo.

Ravnateljstvo zastavljavnice (Monte di pietà), vstanovljene po grofu Thurnu, v Gorici naznanja, da bode dne 12. septembra 1881 začela javna dražba (kant) nerešenih zastav II. četrta leta 1880 t. j. tistih, ki so bile zastavljene meseca Aprila, maja in junija 1880.

Ravnatelj: Lovisoni.

Zakaj boleha toliko ljudi?

Pogostoma se pritožujejo, da se ljudje dandanes veliko manj dobro počutijo nego nekdaj. Ni pa, da bi bilo več nalezljivih bolezni, ker je dokazano ravno nasprotno, da te niso več tako hude in se ne širijo več toliko, kolikor nekdaj, in sicer zato ne, ker se skrbi bolj za sanitarne naredbe, in ker imajo veliko več skrbi za zdravstvene zadeve; to pa je vendar gotovo, da bolehalo ljudje veliko bolj v hrbitu in v prsih, in da se počutijo, kakor da bi bili brez moči in mrtvi, in vse to brez vidnih vzrokov. Koliko jih je, ki se pritožujejo po jedi o bolečinah in tiščanju v želodcu, tudi, kedar so le malo povzili. Drugi se čutijo onemogli zaradi neprebavljivosti. Tisočeri čutijo bolečine v glavi, na želci, neprijetnem dihanju, ki je zlasti neprijetno onim, ki občujejo z nami, in je posebno neprijetno zjutraj. Večkrat slišimo: hujše se počutim in sem trudnej, kedar vstanem, kot pa, kedar se vležem. Pogostoma nahajamo tudi slaba usta, jed nam ne diši, ali pa ne moremo ničesar povziti pri obedu.

Ti so pa najmanjši nasledki, da se slabe počutimo, in vendar je nesreča in trpljenje veliko zaradi tega; zadržuje nas za vsako veselje in opravilo!

Vzroka pa nam ni treba daleč iskati; vzrok tiči v želodcu in v prebavilih, katera (bolj kot bi si človek mislil) provzročujejo škodo in trpljenje skoro v vseh drugih telesnih opravilih. Ko bi bilo mogoče ohraniti želodec v njegovem pravilnem stanju, in ko bi bil do ob prost zaprtij in nepotrebne driste, bi človek dosegel veliko večjo starost nego jo doseže.

Ta dva pogoja kažeta pot za stanovno zdravje. Želodec je, kakor kolo v kolesih, in kakor vtegne nepravilno tekanje enega kolesa v uri podreti ves urni stroj, ko vniči urno delovanje za kazanje časa, ravno tako se godi z imenitnimi prebavili; ako pa prenehajo natančno in pravilno delovati, pokončajo s tem vsled oslABLJENE moči in nedelavnosti — in teh je legija — delavnost vseh od njih odvisnih delov, in ves človeški mehanizem trpi zaradi tega, kar bolnik neprijetno vé in občuti.

Ako teče pa strojevo kolo pravilno, kaže tudi pravi čas, in bistveno urno delovanje — ki je merilo časa — je zopet na pravem mestu. Ako se pa zlo vgnjezdí, se kolesa — namesto da bi skupno delovala — poškodujejo in razrušijo, in se takó uničijo. Ravno taka je s sestavo človeškega telesa kakor ura, potrebuje tu pa tam uravnave. Ako podeliš pokvarjenim organom zopet naravno moč, delovali bodo zopet pravilno, in noben organ ne bo rušil ali nereden, v škodo in bolečino drugih. Da se pa to doseže, mora se prebava pospeševati s to kom tekočine, ki pripada spodnjemu želodcu, in to se doseže najvspešneje z „Šnaker ekstraktom“; ta podeli moč želodcu, drobu živost in moč, oživi jetra, za večje veselje življenja in zdravlja vsem, ki ga rabijo.

Cena stekla gl. 1.25 gld. Dobiva se v Gorici pri gospodu lekarniku Jak. Cristofoletti-ju.

Nové bukve so prišle ravnokar na svetlo z imenom

„Lurška mati Božja.“

Preložene so iz francoskega po g. Henriku Lasserre. V njih je popisano, kako se je mati Božja prikazovala v Lurdu pred nekoliko leti, in kako so se potem godili in se še godé čudeži. Veijajo mehko vezane 1 gld., v polplatnu 1 gld. 20, v polusnji 1 gld. 25 kr., in vse v platnu 1 gl. 40 kr. Po pošti 10 kr. več. Kdor vzame 10 iztisov, jih dobi poštnine proste. Prodaja jih prelagatelj Franjo Marešič, kaplan v Šentvidu nad Ljubljano in

Katoliška bukvarna v Ljubljani.

Hiša na prodaj.

V Praprotnu pri Nabrežini na Krasu je na prodaj čedna hiša, števil. 13, pristojna za vsakega krčmarja. Ima 6 sob, skedenj, podzemeljsko in površno klet. Cena in pogoji se poizvedó pri lastniku

Fr. Saksida

v Saksidu št. 205 pri Dornbergu.

Na podlogi razsodbe v. c. k. dež. zdravniškega sveta od v. c. k. namestništva dovoljene

Marijacejske kaplje za želodec

izvrsten pripomoček zoper vse želodečne bolezni

posebno pa se sponaša pri netečnosti, želodečni slabosti, slabodišečem dihu, kedar človeka napenja, ma kislota požaja, kedar ga grize ali vjeda, pri želodečnem kataru, zgagi ali rezalci, če se nareja pesek ali kaša, pri preobilnosti sliu, zlatenci, pri studu in metanju, glavobolu, prihajajočem od želodca, želodečnem krču, pri zaprtem životu, pnenastenosti bodi z jedmi ali pijačmi, pri glavah, vrančnih, jeternih ali hemoroidalnih boleznih.

Vsaka steklenica stane s podukom o rabi 35 kr.

Glavna zaloga za Gorico pri gospodu lekarničarju A. pl. Girioncoli v Gorici, blizu „treh kron“.

Centralna zaloga za razpošiljanje: Apotheke zum heiligen Schutzengel des Carl Brady, Kremser, Mairereu.

Ant. Gregoric

sedaj v svoji lastni hiši Via Francesco Giuseppe blizu starega goriskega pokopališča

sprejema vsako mizarsko in tapecirsko delo ter garantuje, da bode dobro in trajno izvršeno.

Priporoča ob enem svojo bogato zalogo hišne oprave (mobilij), tapecirskega blaga in zreal po prav spodobnih cenah.